

Univerzitetski
klinički centar Tuzla

University
Clinical Center Tuzla

Zdravstvena edukacija onkološkog pacijenata

Autor :Nada Isić; S.Baraković

Simpozijum UMSTBS

Tara 28.11.2018-02.12.2018

Uvod

- ▶ Suočiti se sa dijagnozom maligne bolesti nikome nije lagano ni jednostavno i izaziva u svakom čovjeku niz različitih psihičkih reakcija
- ▶ Osjećaji i misli koji se pojavljuju kod oboljelih tokom dijagnostike, liječenja i rehabilitacije, predstavljaju kompleksno problemsko područje kako za oboljele, njihove porodice tako i za društvenu zajednicu
- ▶ Za nekoga je maligna bolest stres, za nekoga je životna kriza, a neko dijagnozu, liječenje i sve medicinske intervencije doživljava kao traumatska iskustva
- ▶ Potvrda dijagnoze praćena je često depresivnim krizama, strahom od smrti i neizvjesne budućnosti.

Dijagnoza.....

Prve reakcije - uzdah, bolan krik, plač, nevjerica, a onda nastaje muk u kome se roje misli i pitanja...

Što ako liječenje ne bude uspješno...?

Kako saopštiti strašnu vijest najmilijima ?!

Koliko mi je života ostalo?!

Kakvu terapiju i tok liječenja mogu očekivati?!

Ima li nade za izlječenje ?!

➤ Svaki bolesnik prolazi kroz nekoliko faza prilagođavanja na bolest:

✓ šok, poricanje, cjenkanje, depresija, adaptacija

▶ Najčešće odbrane kojima se onkološki bolesnik koristi su :

✓ regresija, poricanje, projekcija i potiskivanje

Značaj medicinske sestre

- ▶ **Medicinska sestra** - neprocjenjiva vrijednost, (od dolaska u bolnicu, boravka, do samog izlaska iz bolnice, ali i poslije)...
- ▶ **Medicinska sestra** - spona između ljekara i bolesnika, kao i njegove porodice ...
- ▶ **Medicinska sestra** – emocionalna potpora i edukacija pacijenta (higijensko dijetetski režim, edukacija pacijenta o načinu liječenja i mogućim komplikacijama)

Značaj medicinske sestre

- Medicinske sestre kao zdravstveni profesionalci u svakodnevnoj komunikaciji s bolesnicima i njihovim porodicama procjenjuju, utvrđuju i rješavaju njihove pojedinačne zdravstvene probleme
- Moraju posjedovati specifično znanje o malignim bolestima, dobre komunikacijske vještine, strpljivost i empatiju, ali i prepoznati specifične simptome koje sa sobom nosi maligna bolest.

Značaj medicinske sestre

- ❖ **Sestrinske intervencije** usmjerene su na:
  - ✓ njegu i zbrinjavanje oboljelih
  - ✓ edukaciju pacijenta i porodice
  - ✓ pružanje potporne i palijativne njege

Edukacija bolesnika

- Edukacija treba zauzimati prioritetno mjesto u zdravstvenoj njezi i provlačiti se kroz cijeli proces sestrinske njege
- Ona omogućava bolesniku da što uspješnije savlada nastale poteškoće, spriječe moguće komplikacije, a poticanjem samostalnosti bolesnika očuva zadovoljavajuću kvalitetu života
- Svako savjetovanje i podučavanje mora biti prilagođeno bolesniku, njegovim zdravstvenim, intelektualnim, materijalnim i socijalnim situacijama, što znači individualistički i holistički pristup

Edukacija bolesnika

- ▶ Edukacija se odnosi na podučavanje o :
  - ✓ o mogućim posljedicama liječenja i kako ublažiti te posljedice
  - ✓ uključivanje oboljelih u razna udruženja osoba liječenih od malignih bolesti
  - ✓ nabavka i korištenje protetskih i ortotskih pomagala.

Načela edukacije

- Kako bi medicinska sestra mogla kvalitetno educirati bolesnika mora i sama biti adekvatno educirana i spremna da u svakom trenutku odgovori na bolesnikovo pitanje ili problem
- Da bi edukacija bilo uspješna potrebno je pridržavati se određenih načela:
  - ✓ jasno definirati predmet edukacije
  - ✓ stvoriti individualni plan za svakog pacijenta

Ciljevi edukacije bolesnika

- ✓ poboljšanje zdravstvenog stanja
- ✓ prevencija komplikacija liječenja
- ✓ promjena načina života

- Mnoge bolesti zahtijevaju promjenu načina života i primjenu novih vještina nakon otpuštanja iz bolnice
- Zajedno će s bolesnikom procjenjivati i definirati probleme, provoditi ciljane intervencije u skladu s bolesnikovim potrebama, znanjem i usvojenim vještinama samozbrinjavanja

Strategije za edukaciju

- ✓ srdačno primiti pacijenta i predstaviti se
- ✓ provjeriti pacijentovo shvaćanje svoje dijagnoze
- ✓ komunicirati jasno i profesionalno upotrebljavajući jednostavan jezik
- ✓ promatrati neverbalne znakove pacijenta
- ✓ upotrijebiti tehniku „demonstracije i vježbe“
- ✓ potaknuti pacijenta na postavljanje pitanja i iskreno odgovarati na ista
- ✓ znati primjereno reagirati na pacijentovo ponašanje i izjave
- ✓ poštovati pacijentov izbor

Sestrinske dijagnoze

- Nakon uvida u pacijentovo stanje sestre postavljaju sestrinsku dijagnozu
  - ✓ kognitivne poteškoće
  - ✓ oštećenja sluznice usne šupljine i kožne promjene
  - ✓ znakovi infekcije
  - ✓ poremećaji hranjenja
  - ✓ poremećaji stolice

Poremećaji hranjenja

- ▶ Najčešći problemi vezani uz prehranu kod onkoloških pacijenata su: anoreksija, promjene okusa, mučnina i povraćanje, upala sluznice usne šupljine i teško gutanje
- ▶ Za vrijeme liječenja savjetovati pacijenta da uzima kuhane, usitnjene, nezačinjene namirnice sobne temperature
- ▶ Mora se obratiti pažnja i na druge komorbiditete koji mogu uticati na prehranu (žučni kamenci, šećerna bolest itd.).
- ▶ Potrebno je piti veće količine negaziranih napitaka (neutralni čaj i voda).
- ▶ Savjetuje se i lagana fizička aktivnost, ovisno o stanju pacijenta

Integritet kože

- **Integritet kože** vrlo je važan u zbrinjavanju onkološkog pacijenta i sprečavanju infekcija.
- Preporučuje se tuširanje a ne kupanje u kadi
- Sestre edukuju pacijente o važnosti oralne higijene, te pranje zuba mekanim četkicama bez korištenja zubnog konca.
- Pacijenta bi trebalo upozoriti da se ne izlaže sunčevoj svjetlosti i da ne koristi sredstva koja mu mogu nadražiti kožu (losione i parfeme s alkoholom).
- Odjeća pacijenta treba biti pamučna i vrlo udobna

Zaključak

- Uz potrebno znanje koje medicinska sestra mora posjedovati, bitna je i vještina provođenja edukacije pacijenta i njegove porodice
- Edukacija je proces kojim pomažemo pacijentu da se upozna sa svojim stanjem, spriječimo moguće komplikacije i potaknemo samostalnost pacijenta.
- Edukacija pacijenta omogućava brži oporavak bez ili sa što manje mogućih komplikacija
- Adekvatnom i pravovremenom edukacijom postiže se bolji terapijski učinak i bolja komunikacija s pacijentom.
- Uz edukaciju, vrlo je bitna psihološka potpora ,koja bitno pridonosi poboljšanju kvaliteta života pacijenta i njegove porodice

*Kada spasiš jedan život onda
si heroj, a kada spasiš tisuće
života onda si
MEDICINSKA SESTRA*

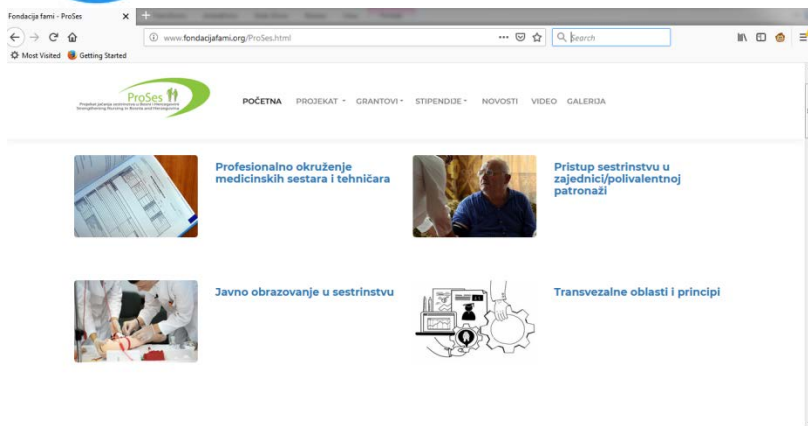

Učešće na konferenciji je dijelom podržao Projekat jačanja sestrinstva u Bosni i Hercegovini sredstvima Vlade Švicarske.

Više o projektu možete saznati na:

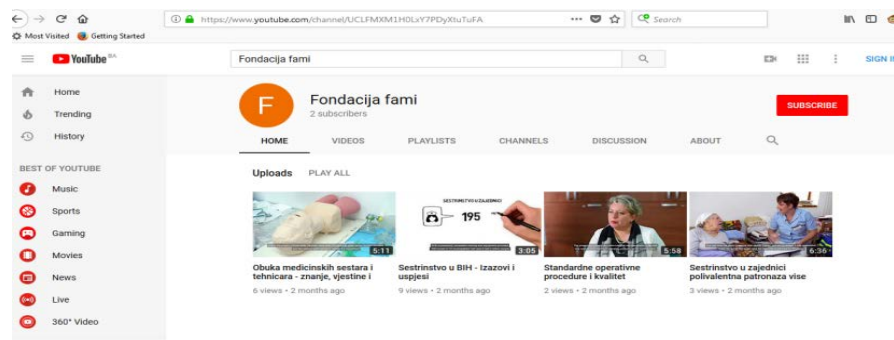
www.fondacijafami.org

facebook.com/FondacijafamiBiH

www.youtube.com/playlist?list=UULFMX M1HOLxY7PDyXtuTuFA

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Švicarska agencija za razvoj i saradnju SDC

Projekat „Jačanje sestrinstva u Bosni i Hercegovini“ uz podršku Vlade Švajcarske provodi konzorcij koji čine Fondacija fami i Ženevske univerzitetske bolnice (HUG)

Hvala na pažnji !!!